

Suupohjan latu 40v Muisteluksia 5.11.2022 ph

Perustaminen, suora lainaus Mäenpään Raimon 25v muisteluista.

Sirkka-Liisa Havunen tuli syksyllä 1982 asioissaan käymään silloisella työpaikallani, jossa ryhdyimme juttusille. Sirkka-Liisa pahkulootti ääneen minulle mitä voitaisiin tehdä jotta saataisiin aikaan yhdistys joka toimisi kiireettömästi luonnossa. Sirkka-Liisa oli tuolloin kansalaisopistossa luontopiirin vetäjänä. Havuset olivat käyneet lapissa ja Kiilopäällä ja ihastuneet maisemiin. Hän tiesi allekirjoittaneen (siis Raimon) olevan luonnossa kulkija ja Suomen Ladun jäsen. Sirkka-Liisalla oli tarve lisätä johtamansa piirin lajivalikoimaa.

Aikamme tuumittuamme sovimme, että aloitamme tahoillamme selvittelyn latuyhdistyksen perustamisesta Kauhajoelle. Niinpä myöhemmin, samana vuonna, oli Kauhajoen kunnallislehdessä ilmoitus, ”Kauhajoelle perustettavan latuyhdistyksen perustava kokous järjestetään yläasteen opetuskeittiöiden ruokasalissa torstaina 11.11.1982 alkaen klo 18.30.”

Kokoukseen osallistui 37 osallistujaa. Mukana oli myös Suomen Ladun edustajana Ritva Sinkilä ja kummeina Lakeuden Ladusta Ossi Alanen, Kauko Ala-Lipasti ja Riitta Halme. Puheenjohtajana toimi Raimo Mäenpää ja sihteerinä Veli Männistö. Kokous oli perustamisesta hyvin yksimielinen, ainoastaan nimestä oli useampi ehdotus joiden joukosta tuli valituksi Suupohjan Latu ry koska kokous katsoi yhdistyksen koskettavan koko Suupohjaa ei pelkästään Kauhajokea.

Ensimmäinen johtokunta:

Puheenjohtajana toimi Raimo Mäenpää, Sihteerinä ja leikekirjan pitäjänä Sirkka-Liisa Havunen, Varapuheenjohtaja ja tiedottaja oli Jorma Saarikoski, Rahastonhoitaja ja jäsenihtiäärinä toimi Raimo Huhtanen sekä jäsenet Eino Kangas, Liisa Ranta-Pantti, Marja-Liisa Hannuksela sekä varajäsenet Heimo Alanko ja Leila Ranta-Pantti.

Mäenpään Raimo oli Suupohjan Ladun pitkäaikainen puheenjohtaja vuodesta 1982 vuoteen 2006. Kunnioitettavat 24 vuotta. Raimolle on myönnetty Tahko Pihkala mitali 2007. Lisäksi Raimo on toiminut Suomen Ladun liittohallituksessa 2005-2014 sekä eräiden Suomen Ladun omistamien kiinteistöiden hallituksissa tuona aikana. Vuonna 2018 Raimo on kutsuttu Suomen Ladun Kunniajäseneksi.

Toiminta alkoi, alusta saakka, vauhdikkaasti kuten uusilla yhdistyksillä on tapana ja jäsenet olivat innokkaita osallistumaan. Ensimmäiselle viikon kestäväälle hiihtoviikolle keväällä 1985 Olokselle osallistui komeat 40 henkeä. Osa hiihti ladulla ja osa vielä iltaisin parketilla.

Suupohjan Ladun logo päätettiin myös 1985, tai hihamerkistä tuolloin taidettiin puhua. Hihamerkin suunnitteli Rauha Alanko.

Toiminnan ajatuksena oli alun alkaen ja on edelleen toimia jäsenistön tarpeiden pohjalta ja pyrkiä vaikuttamaan suureen yleisöön siten, että näkemys toiminnastamme on oikea. Retkeilytyyppiset liikuntamuodot niin kesällä kuin talvella. Ei kilpaillen, vaan luonnosta ja sen monimuotoisuudesta nauttien luonnon arvoja kunnioittaen.

Parhaimmillaan jäsenmäärämme on ollut yli 500 jäsentä, nyt jäsen määrämme vaihtelee 400 jäsenen molemmin puolin.

Sikarämäkän Laavu.

Vuonna 1985 seurakunnan silloisen puutarhuri Heikki Viinikan aloitteesta anottiin seurakunnalta lupaa pitää pikkulinnulle ruokintapaikkaa ja pienimuotoista taukopaikkaa Sikarämäkällä. Pidettiin siellä aluksi jopa teltan ja makuupussien testausta tammikuussa. Tuloksena yksi kamiinan kylkeen poltettu makuupussi ja aamuyön hetkien, ”kuka saa kamiinaan tulet” harjoitus.

Itse laavuprojekti sai alkunsa 1996 toimikunnan perustamisella. Rahoitusta hankittiin arpajaisilla ja kaikki 2000 arpaa tuli myydyksi. Seurakunnalta saimme hirret laavua varten ja Kauhajoen Valistus- ja avustus säätiö antoi projektia varten 5000 mk avustuksen. Hirsien paikalle vienti hoidettiin hevosilla ja moottorikelkoilla. Kaikki työ tehtiin talkoilla ja vihdoin kesäkuussa 1999 pidettiin laavulla hyvin ansaitut avajaiset. Sikarämäkän laavu on ollut alusta saakka monen retkeilijän taukopaikkana. Myös monet Ladun omat tapahtumat on järjestetty laavun nuotin loimusta nauttien. Kuutamohiihto kevättalvella täyden kuun aikaan taitaa olla pitkäaikaisin yhtäjaksoinen tapahtuma mitä Sikarämäkällä on yhdistyksen voimin pidetty. Alkoihan ne jo paljon ennen laavun rakentamista.

Aika monen kumisaappaan varret on jääneet lyhyeksi Sikarämäkän neva osuutta ylittäessä, ainakin varhain keväällä ja sateisina syksyinä. Siksi oli luonnollista laittaa nevalle pitkospuut. Ja keväällä 2015 ne valmistuivat helpottamaan kulkemista ja tekivät myös laavusta lapsiystävällisemmän. Puutavara taas kerran Seurakunnalta ja talkoo voimin rakentaen. Pitkospuut ovat tuoneet laavun ”lähemäs” ja sen vuoksi sen käyttöaste on moninkertaistunut. Vielä lähihistorian korona epidemia lisäsi retkeilijöiden määrää ja Sikarämäkästä tuli mieluisa retki kohden kaikille kauhajokisille. Jopa niin suosittu, että siirsimme puuvaraston Keevelintien varteen kohtuullistaaksemme nuotiopuiden käytön vain tarvittavaan määrään.

Seurakunnan tuki Sikarämäkän rakentamisessa on ollut todella arvokasta. Seurakunta yhdessä latulaisten kanssa järjestää laavulla metsäkirkon 3. adventtisunnuntain aamuna. Metsäkirkko kerää parhaimmillaan yli sata osallistujaa nauttimaan adventtihartauksesta, pimeään metsän rauhallisuudesta ja nuotion liekkien leikkivissä leimussa keitetyissä nokipannukahvista.

Hukan kämppä

Vuonna 1989, silloinen kunnanjohtaja Jouko Virtanen, soitti Raimolle ja kertoi Hukan kämpän olevan vapaana ja tarjosi sitä Suupohjan Ladun käyttöön. Anomus kunnanhallitukselle tehtiin ja 22.5.89 allekirjoitettiin ensimmäinen vuokrasopimus. Vuokrasopimus oli kymmen vuotta jatkuen siitä vuoden kerrallaan yhden vuoden irtisanomisajalla. Vastikkeeksi vuokralainen laittaa rakennuksen käyttökuntoon ja pitää sen käyttökunnossa. Lisäksi kunnan metsäyöntekijöillä oli oikeus käyttää kämppää taukotupana. Vuonna 2007, 2006 pidettyjen leiripäivien jälkeen, kun tililtä löytyi vähän säästöjä, ilmoitettiin kaupunginhallitukselle, että haluaisimme jopa ostaa ko. kiinteistön. Tarjouksemme ei kuitenkaan mennyt kaupunginhallituksessa läpi. Samana vuonna kuitenkin Latu teki uuden vuokrasopimuksen, nyt kolmekymmeneksi vuodeksi, jonka jälkeen jatkuen vuoden kerrallaan.

Saunan rakentaminen Hukalle laitettiin alkuun heti ekan vuokrasopimuksen jälkeen. Myytiin arpoja, 9000 mk edestä, arpatuotolla saatiin hankittua tarvikkeet. Rakennustalkoissa oli porukkaa niin, että hitaammat ehtivät vasta vihkiäisiin. Ja rakentaminenkin alkoi ihan normaalisti, ilman rakennuslupaaja ja osaksi naapurin maalle. Mutta lupa saatiin niin kunnasta kuin naapurilta ja asiat saatiin luvalliseen järjestykseen.

2007 uusitun vuokrasopimuksen jälkeen tehtiin Hukan kämpälle pieni pintaremontti, maalattiin sisältä seiiniä ja kattoja. Saunalle tehtiin 2016 imeytyskenttä, lauteet uusittiin samoin torni sekä muuta kohennusta sanojen iloksi, viimeksi uudet portaat Hukanluoman raikkaasta vedestä nauttiville.

Viimeisin isompi investointi Hukalle on tulistelukota 2018. Tulistelukota on oiva paikka niille, jotka haluavat nauttia eväitään ulkona tulen loimusta nauttien ja sateelta suojassa.

Retket

Heti yhdistyksen perustamisesta alkaen on luonnossa liikkuminen ollut se perusajatus monipuoliselle lajikirjolle. Ei kilpaillen vaan nauttien. Lähialueen monet ja maisemaltaan monipuoliset kohteet, esim. Katikka, Lauha, Kauhaneva yms., ovat antaneet hyvät mahdollisuudet lähiretkeilyyn. Näihin ja lähikuntien kohteisiin tehdään edelleen vuosittain päiväretkiä. Nyt kun metsähallitus, kunnat ja kaupungit ovat myös huomanneet luontokohteiden arvon on myös kohteiden saavutettavuus tehty helpoksi myös lapsiperheille.

Lapin vaelluksia tehtiin kahdeksankymmentä luvulla lähes vuosittain parhaina jopa kasi. Kiilopää oli monen kesä ja talvivaelluksen lähtöpiste. Myös Ylläs, Olos ja monet muut lapin retkeilykohteet tulivat tutuiksi. Yhdeksänkymmentä luvun loppupuolella tehtiin 1996 -1997 tammikuussa Kaamosvaelluksia Kiilopäältä. Aina oli kireää pakkaneen kun lähtöaamu koitti mutta sää kuitenkin matkalla yleensä kohtuullinen. Myös 1998 oli retki suunnitteilla mutta lähtijöiden määrä ei ylittänyt tavoitemäärää ja se jäi tekemättä. Onneksi niin, sillä lapissa oli juuri tuolla viikolla pakkasta joka päivä -40 asteen molemmin puolin.

Kevonreitillä 2001 oli viimeisin viikon vaellus ja sen jälkeen oli pientä taukoa vaellusten suhteen. Nykyään toimintasuunnitelmassa on viikon lapin reissu joka toinen vuosi. Tukikohtaan tukeutuen reissut antavat mahdollisuudet niin päiväretkiin kuin muutaman yön vaellukseen halukkuuden mukaan. Kohteina on ollut Kiilopää, Kuusamo, Akumaja, Ylläs, Pyhä.

Leiripäivät

Suomen Ladun leiripäivät oli yhdistyksessä, perustamisesta alkaen, hyvin suosittuja. Leiripäivät 1983, Naantalun Luonnonmaalla, oli yhdistyksen historian ensimmäiset johon osallistui kymmenen osallistujaa. Tästä alkoi katkeamaton ketju Vantaan leiripäiviin vuosi 2011. Ainoastaan vuoden 2012 Enonkoski, joka oli viimeisin virallisesti järjestetyt Suomen Ladun leiripäivät, jäi meidän yhdistyksen jäseniltä osallistumatta, Mäenpään Raimoa lukuun ottamatta, joka tuolloin toimi Suomen Ladun hallituksessa. Osallistujia oli parhaimmillaan, Seinäjoella Lakeuden Ladun järjestämissä, jopa neljäkymmentä osallistujaa. Yleensä osallistujia määrää liikkui 10-30 osallistujan haarukassa. Lapset oli aina hyvin edustettuna mukana. Yleensä Leiripäivillä oltiin lomamielellä, tutustuen muiden latuyhdistysten saman henkiseen joukkoon. Osasta heistä tuli hyvinkin mieleen jääviä tuttuja, joita katse haki heti paikalle saavuttua. Mikko ja Kati, varsakauppias, mannapuuron keittäjä ja monet monet muut. Harmi vaan, että väkimäärä leiripäivillä laski vuosittain ja yhdistysten järjestämishalukkuus putosi, siksi Suomen Latu päätti lopettaa Leiripäivien vieton. 2000 luvun alkupuolella yhdistyksestä osallistuttiin innokkaasti leiripäivien vaelluskisaan. Joskus useinkin joukkueen voimin. Aluksi sijoitukset eivät lähennelleet kärkipäätä. Pian olimme rakentamaan kolmihenkiä joukkueita siten, että yksi osasi ensiavun, yksi tunsivat kasvit ja yksi eläimet. Lisäksi reenattiin paikalliset perinneruuat, kalat, eläimet ja linnut. Tällä kaavalla alkoi sijoitukset tulla helposti kymmenen sakkiiin jopa palkintosijoille. Yksi hopea yleisessä ja yksi hopea nuorisjoukkueessa.

Omat Leiripäivät yhdistys järjesti 2006, ”Piretähän Hyvästä” teemalla. Leiripäivien pitämisestä oli moneen kertaan puhetta mutta uskallusta puuttui. Kun vihdoin 2004 asiasta keskusteltiin tosissaan, jos vaikka 25 v synttäreiden kunniaksi 2007. Suomen Latu oli kuitenkin varannut leiripäivät itselleen, Kiilopäälle Suomen Latu 50 vuotta juhlaleiripäivät. Mutta into järjestämisestä oli jo kiteytynyt, joten anomus tehtiin jo vuoden 2006 Leiripäivistä ja ne myös meille myönnettiin. Heti tammikuussa 2005 oli ensimmäinen toimikunnan kokous. Kaikkiaan 32 virallista kokousta ja lukematon määrä pienenpien ryhmien kokouksia ja pystypalaverita. Ja niin 30.6-2.7.2006 oli Suupohjan Ladun omat leiripäivät tosiasia.

Toimikunta oli kovan paikan edessä, olihan meillä kokemusta Leiripäivistä niin hyvässä kuin pahassa. Ja usein olimme keskustelleet kuinka ”tuonkin asian me tehtäis paremmin”. Pilkottiin kokonaisuus sopiviin osiin ja osille löydettiin juuri oikeat vetäjät. Talkoolaisia saatiin kiitettävästi ja palaute oli pääsääntöisesti ylitsevuotavan palkitsevaa. Ei edes Suomen Ladun jäsenillä ollut mitään moitittavaa, vaikka eivät hotelliin päässeetkään yöpymään.

Paikka saatiin sovittua Nummijärven maatalousjärjestöjen kanssa, Nummirockin kanssa samoilta huudeilta jossa pariviikkoa aikaisemmin oli ollut hiukan toisenlaiset ”leiripäivät”.

Leiripassien ostajia oli ihan virallisesti 670 hlö ja talkoolaiset ja kutsuvieraat tuohon lisättynä väkeä oli yli 800 henkilöä. Leiripäivien tuotto tuli hyvään tarpeeseen josta voidaan nauttia edelleen 16 vuoden jälkeenkin.

Jossain vaiheessa haaveiltiin 2010 Erävaellus SM kisojenkin järjestämisestä, kun niitä meille Suomen Ladusta tarjottiin, siihen ei kuitenkaan rahkeet riittäneet.

Lapset ja perheet

Suupohjan Latu on aina ollut koko perheen yhdistys ja lapset on aina otettu innolla mukaan tapahtumiin. 90 luvulla pidettiin muutamia lasten ja nuorten viikonloppuleirejä Hukan kämpällä. Ystävänpäivä tapahtuma Talvisillan kupeessa oli pääsääntöisesti lapsille suunnattu laskettelu päivä. Aikuiset sai hiihdellä tasamaata pellolle tehdyllä ladulla. Ilmaston muutos tuli tälle ja monelle muullekin talvitapahtumalle lumenpuutteen vuoksi hidasteeksi. Ulkona kuin lumiukko- tapahtuma Virkun puistossa on toki onnistunut jo useana vuonna. Kiitos Suomen Ladun toimittamat lumiukko muotit.

2017 -2019 on yhteistyö Varhaiskasvatuksen kanssa tuonut uusia perheitä ja innokkaita lapsia perheliikunnan muodossa latuharrastuksen pariin. Lapsiperheille suunnatut Laavulauantait ovat parin viimevuoden satoa. Useat helposti saavutettavat laavut ovat tulleet jäsenistölle tutuksi. Viimeksi tänä syksynä kävimme Kakkorin vuorella Karijoella.

Erityisen suosion sai ”hämärähommat” Erähovin maastossa, jossa otsalappujen ja taskulappujen valossa etsittiin pehmoeläjiä ja rasteja polun varresta. Lätyn paistajat olivat aina ylityöllistettyjä kierroksen jälkeen. Hämärähommat, keräsivät todella paljon innokkaita lapsia vanhempineen, varhaiskasvatuksen myötävaikutuksella. Perinne jatkuu edelleen. Viimeksi torstaina 3.10.2022 Rinnemäessä.

Suosittuja tapahtumia lähihistoriasta

Kauhamelonta oli pitkään hyvin suosittu tapahtuma keväisin jäiden lähdön jälkeen. Parhaimmillaan tapahtumassa oli 16 kanootti/venekuntaa ja runsaasti katsojia rannalla.

Viikonlopun kestäviä melontaretkiä tehtiin useampi 2010 luvun molemmin puolin.

Akumajalla on käyty peräti kolme kertaa, 2002, 2009 ja 2021. 2004 olimme Posion Koro uomalla

Pyöräretket oli suosittu 2000 luvun alkupuolella, 2003 Turun saaristo, 2004 Nauvo, 2005 Viitasaari, 2006 Kokkola 7-siltaa, 2007 Harjavalta, 2009 Rauma, 2010 Kristiinankaupunki, 2011 melonta/pyöräretki Evijärvelle, 2012 melonta/pyöräretki Raippaluoto. Resiinalla ajeltiin 2013 Pori-Kankaanpää-Pori rataosuudella.

Keski-Suomen latualueen koulutuksia

Alkuaikoina ja pitkään sen jälkeenkin Ladusta osallistuttiin innolla Suomen Ladun ja Keski-Suomen latualueen kokouksiin ja koulutuksiin. Vuonna 1988 Asuulissa pidettiin ensimmäisen kerran, Suupohjan Ladun järjestämä Keski-Suomen latualueen 2 päiväinen koulutus ja kokousviikonloppu, 1994 Nummijärvellä sitten Lauhansarvessa ja viimeisin 2012 Erähovilla. 2012 koulutus aiheena oli VAPEPA ja kuinkas sattuikaan, pääsimme jopa tositoimiin. Syystulvat nostivat Kauhajoen pintaa ennätyslukemiin ja VAPEPA kutsuttiin avuksi suojaamaan jokirantatalojen kivijalkoja hiekkasäkein. Ja niin hankittiin koulutettaville varusteita jos ei sattunut mukana olemaan ja porukka Koskenkylään hiekkaa lapioimaan. Täydellinen koulutus, eikö vaan, käytännön toimet mukaan luettuna.

Kuinka paljon on ehdittykään tehdä näinä neljänä kymmenenä vuotena, Jos kaikista tapahtumista kertoisi, vaikka vaan ne herkullisimmat jutut, niin Päätalon kirjat häpees laihuuttaa tämän kirjan vierellä.